

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок вибору дисциплін здобувачами освіти
Київського національного університету будівництва і архітектури

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою КНУБА
протокол № 37 від 29 січня 2021 р.

Набуває чинності згідно з наказом ректора
№ 37 від 09 лютого 2021 р.

Київ 2021

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення.....	2
2 Організаційно-методичне забезпечення вибору навчальних дисциплін.....	5
3 Порядок вибору здобувачами навчальних дисциплін.....	8
4 Прикінцеві положення.....	10
5 Додаток 1. Перелік дисциплін вільного вибору, які пропонує кафедра.....	11
6 Додаток 2. Каталог дисциплін вільного вибору Київського національного університету будівництва і архітектури.....	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок вибору освітніх компонент (дисциплін) здобувачами освіти Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – КНУБА, Університет) забезпечує реалізацію студентами, аспірантами (далі – здобувачами) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (п. 15, ч. I ст.62): “1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: ...– вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ECTS, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу...”.

1.2. Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома здобувачів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір здобувачами навчальних дисциплін в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ECTS (англ. European Credit Transfer and Accumulation System — Європейська кредитно-трансферна накопичувальна система), створює умови для здобуття або поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями та поглиблення професійних (фахових) компетентностей в межах спеціальності або споріднених спеціальностей, галузей знань.

Вибіркові освітні компоненти мають корелювати з обов'язковими компонентами й забезпечувати підвищення якості процесу формування тих аспектів зазначених компетентностей, які передбачені програмами обов'язкових компонент.

1.4. Для забезпечення обсягу вибірових компонент у розмірі 25% освітнього плану рекомендується у кожному семестрі передбачити такий обсяг кредитів вибірових дисциплін:

– для освітнього рівня **бакалавра** (8 семестрів, при загальному обсязі освітньої програми 240 кредитів – 60 кредитів вибірових дисциплін):

- 1 семестр – без вибірових дисциплін;
- 2 семестр – 6 кредитів вибірових компонент на семестр;
- 3-8 семестр – по 9 кредитів вибірових компонент на семестр;

– для освітнього рівня **бакалавра** за скороченою формою (6 семестрів, при загальному обсязі освітньої програми 180 кредитів – 45 кредитів вибірових дисциплін):

- 1 семестр – без вибірових дисциплін;
- 2-6 семестр – по 9 кредитів вибірових компонент на семестр;

– для освітньо-професійного рівня **магістра** (3 семестри – 22,5 кредити вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 90 кредитів):

- 1-2 семестр – по 9 кредитів вибірових компонент на семестр;
- 3 семестр – 4,5 кредити вибірових компонент на семестр;

– для освітньо-наукового рівня **магістра** (4 семестри – 30 кредитів вибірових дисциплін при загальному обсязі освітньої програми 120 кредитів):

- 1-3 семестр – по 9 кредитів вибірових компонент на семестр;
- 4 семестр – 3 кредити вибірових дисциплін;

– для освітньо-наукового рівня **доктора філософії** (3 семестри, при загальному обсязі освітньої програми 60 кредитів – 15 кредитів вибірових дисциплін):

- 3 семестр – 15 кредитів вибірових компонент на семестр.

Наведений розподіл кредитів вибірових компонент є рекомендованим і може перерозподілятися розробниками за семестрами з урахуванням особливостей освітньої програми.

За рішенням навчально-методичної ради КНУБА (від 10.12.2020 р., протокол № 4) обсяг кожної вибірової дисципліни становить не менше трьох кредитів ECTS. З метою уніфікації, вибірові дисципліни, які пропонуються кафедрами, беруться кратними трьом кредитам ECTS. Для здобувачів освітньо-професійного рівня магістр допускається передбачати вибірові дисципліни обсягом 4,5 кредити ECTS, освітньо-наукового рівня доктор філософії – обсягом 5 кредитів ECTS.

1.5. Перелік вибірових компонент (дисциплін) складається на основі пропозицій кафедр (див. дод. 1) та поділяється на дві групи:

перша група – вибірові освітні компоненти, які забезпечують **формування** загальних компетентностей (дисципліни, які не потребують дисциплін-попередників і можуть вивчатись здобувачами без обмежень). Обсяг таких дисциплін має складати виключно 3 кредити;

друга група – вибірові освітні компоненти, які забезпечують **посилення** професійних (фахових) компетентностей (дисципліни, для яких потрібна попередня підготовка). Обсяг таких дисциплін має складати 3 або 6 кредитів (як виняток – 4,5 кредити для освітньо-професійного рівня магістра та 5 кредитів для освітньо-наукового рівня доктора філософії).

Форма підсумкового контролю з усіх вибірових дисциплін – залік. У вибірових дисциплінах не допускається передбачати курсові проєкти та курсові роботи (рекомендовано планувати контрольні роботи).

1.6. Перелік вибірових компонент (дисциплін вільного вибору) оприлюднюється на офіційному сайті Університету у вигляді каталогу (див. дод. 2), де зазначається назва дисципліни, її обсяг у кредитах ECTS, семестр, у якому передбачається викладання дисципліни, короткий опис із зазначенням компетентностей або програмних результатів за підсумком її засвоєння й посилання на сторінку дисципліни на освітньому сайті Університету, де можна ознайомитись з робочою програмою та повним методичним забезпеченням.

1.7. Здобувач зобов'язаний обрати визначений освітньою програмою, за якою він навчається, обсяг кредитів вибірових дисциплін для здобуття відповідного освітнього рівня. Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.8. Зарахування вибірових освітніх компонент, здобутих поза межами Університету здійснюється відповідно до Положення про академічну мобільність.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам для реалізації ними права вільного вибору. На вибір здобувачам пропонуються лише дисципліни, які мають повний комплекс навчально-методичного забезпечення відповідно до Положення про організацію навчального процесу КНУБА і Положення про електронний навчально-методичний комплекс дисциплін та використання технологій дистанційного навчання в навчальному процесі.

2.2. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складаються робочі навчальні плани, які формуються на підставі навчального плану відповідної освітньої

програми та дисциплін вільного вибору, які студенти обирають самостійно.

2.3. Вибір навчальних дисциплін здобувач здійснює в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми.

2.4. Здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

- якщо здобувач обрав дисципліну, яка забезпечує поглиблення професійних (фахових) компетентностей, без вивчення дисциплін-попередників, які забезпечують необхідній рівень вхідних знань;

- якщо кількість здобувачів, які обрали дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну, встановлену відповідним факультетом, кафедрою. У цьому випадку перевагу в першу чергу надають здобувачам, які навчаються за тією самою освітньою програмою, на тому ж факультеті, а в наступну чергу – тим здобувачам, які зафіксували свій вибір раніше;

- якщо кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну, є меншою за встановлений в Університеті мінімум: чисельність навчальної групи за програмами підготовки бакалаврів має бути не більше 30-и та не менше 14-и осіб (п.3.2.3 Положення про організацію навчального процесу КНУБА). Чисельність навчальних груп за програмами підготовки магістрів, докторів філософії може бути зменшено. Наведені обмеження не поширюються на ті випадки, коли вибірково дисципліну обрали всі здобувачі, які навчаються за освітньою програмою;

- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленої кількості навчальних дисциплін на навчальний рік (не більш ніж 16 дисциплін), які здобувач може опановувати одночасно.

2.5. У випадку, якщо здобувачу відмовлено у здійсненому ним виборі з причин, позначених у пункті 2.4, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку вибіркових дисциплін, групи/потоків за якими вже сформовані, і де немає перевищення встановлених факультетами/кафедрами максимумів, а також, які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у пункті 2.4.

2.6. Обрані здобувачем навчальні дисципліни затверджуються деканом факультету, на якому навчається здобувач, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету; проте зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається. У разі прийняття рішення за заявою здобувача щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни (блоку, пакета дисциплін) декан факультету керується обмеженнями, вказаними у п.2.4, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів.

2.7. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисципліни, відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри відповідного факультету і затверджуються розпорядженням декана. Відмова здобувача виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням, а не вивчення запропонованої дисципліни вважається академічною заборгованістю.

2.8. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача незалежно від шляхів

реалізації права на вільний вибір дисциплін має відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається здобувач.

3. ПОРЯДОК ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Здобувачеві дозволяється обирати одну дисципліну з першої групи на рік (п.1.5. цього Положення). Конкретний розподіл обсягу дисциплін за першою та другою групою визначається гарантом освітньої програми та науково-методичною комісією спеціальності індивідуально для кожного курсу та освітнього рівня з урахуванням особливостей освітньої програми.

Здобувачам під час вибору освітніх компонент забороняється обирати дисципліни другої групи без засвоєння дисциплін-попередників.

Дисципліни-попередники – це обов’язкові освітні компоненти (дисципліни) освітньої програми, які надають певні компетентності, необхідні для вивчення наступних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми.

3.2. Здобувач має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку, які відповідають необхідному обсягу кредитів, викладаються у відповідному семестрі та не потребують вивчення дисциплін-попередників.

3.3. Терміни проведення процедур вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються виходячи з умови своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів у групах і потоках.

Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило, на початку весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення. Єдиний для Університету графік вибору затверджується наказом ректора;

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вільний вибір здобувачів заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж перших двох тижнів навчання;

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами подвійного диплому, дуальної форми навчання, процедури вільного вибору організовуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами із партнерами.

3.4. Процедура вибору здобувачами навчальних дисциплін включає такі етапи.

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами й особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті, а також із особливостями навчання за освітньою програмою, за якою навчається здобувач.

Другий етап – ознайомлення здобувачів із переліком та особливостями дисциплін вільного вибору.

Ознайомлення відбувається з використанням каталогу дисциплін вільного вибору, сторінок методичного забезпечення дисциплін на освітньому сайті Університету, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, науково-методичних комісій спеціальностей, гарантами освітніх програм. Ознайомлення здобувачів із переліками дисциплін вільного вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

Третій етап – запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін. Для здобувачів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Університету за графіком, затвердженим наказом. Для здобувачів заочної форми навчання – на початку настановної сесії. Вибір дисциплін виконується із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. До запровадження електронних кабінетів здобувачів заяви подаються у паперовій формі в деканат.

Четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками деканатів та навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. Здобувачам, вибір яких не може бути задоволений із причин, перелічених у пункті 2.4, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.5) переліку.

П'ятий етап – повторний запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін.

Шостий етап – остаточне опрацювання заяв здобувачів факультетами, ухвалення рішень щодо здобувачів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.8), перевірка контингенту здобувачів і формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками деканатів та навчального відділу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету, після перевірки і погодження обрані здобувачами дисципліни вносяться до їх індивідуальних планів, а списки груп спеціалізацій і мобільних груп затверджуються наказом.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Заяви здобувачів, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання здобувача за відповідним рівнем.

4.2. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі «молодшого бакалавра» із скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача і згодою випускової кафедри можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

Перелік дисциплін вільного вибору, які пропонує кафедра на 20__/20__ н.р.

(назва кафедри)				
№	Назва дисципліни (якщо дисципліна входить як обов'язковий компонент до освітньої програми спеціальності – вказати назву освітньої програми)	Семестр	Обсяг в кредитах ECTS	Компетентності або програмні результати від вивчення дисципліни (скорочено, не більше 8-10 рядків), посилання на сторінку дисципліни на освітньому сайті КНУБА
Вибіркові дисципліни, які забезпечують формування загальних компетентностей				
1				
2				
3				
...				
Вибіркові дисципліни, які забезпечують посилення професійних (фахових) компетентностей				
4				
5				
6				
...				

Завідувач кафедри _____/_____

**Каталог дисциплін вільного вибору
Київського національного університету будівництва і архітектури
на 20__/20__ н.р.**

№ пор	Назва дисципліни (якщо дисципліна входить як обов'язкова компонента до освітньої програми спеціальності – вказати назву освітньої програми)	Семестр	Обсяг в кредитах ECTS	Компетентності або програмні результати від вивчення дисципліни (скорочено, не більше 8-10 рядків), посилання на сторінку дисципліни на освітньому сайті КНУБА
Вибіркові дисципліни, які забезпечують формування загальних компетентностей				
Кафедра _____				
1				
2				
3				
...				
Кафедра _____				
4				
5				
6				
...				
Вибіркові дисципліни, які забезпечують посилення професійних (фахових) компетентностей				
Кафедра _____				
7				
8				
9				
...				
Кафедра _____				
10				
11				
12				
...				

Проректор

з навчально-методичної роботи _____ / _____ /